

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO

**GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT**

Prishtinë, më 24 janar 2013
Nr. ref.: AGJ372/13

AKTGJYKIM

në

Rastin Nr. KI78/12

Parashtrues

Bajrush Xhemajli

**Vlerësim i kushtetutshmërisë së Aktgjykimit të Gjykatës Supreme, Pkl.
Nr. 70/2012, të 22 qershorit 2012**

GJYKATA KUSHTETUESE E REPUBLIKËS SË KOSOVËS

e përbërë nga:

Enver Hasani, Kryetar
Ivan Čukalović, Zëvendëskryetar
Robert Carolan, gjyqtar
Altay Suroy, gjyqtar
Almiro Rodrigues, gjyqtar
Snezhana Botusharova, gjyqtare
Kadri Kryeziu, gjyqtar, dhe
Arta Rama-Hajrizi, gjyqtare

Parashtruesi i kërkesës

1. Parashtruesi i kërkesës është z. Bajrush Xhemajli, i cili përfaqësohet nga Shoqëria e Avokatëve “Sejdiu & Qerkini”, Shoqëri me Përgjegjësi të Kufizuar, nga Prishtina.

Vendimi i kontestuar

2. Parashtruesi e konteston Aktgjykimin e Gjykatës Supreme, Pkl. Nr. 70/2012, të 22 qershorit 2012, që i është dorëzuar parashtruesit më 26 korrik 2012.

Objekti i çështjes

3. Parashtruesi pretendon se aktgjykimi i lartpërmendur ka shkelur të drejtat e tij të garantuara me Kushtetutën e Republikës së Kosovës (në tekstin e mëtejme: Kushtetuta), neni 31 [E Drejta për Gjykim të Drejtë dhe të Paanshëm]; me Konventën Evropiane për Mbrojtjen e të Drejtave dhe Lirive Themelore të Njeriut (në tekstin e mëtejme: KEDNJ), neni 6 (E Drejta për një Proces të Rregullt); dhe me Deklaratën Universale për të Drejtat e Njeriut, neni 10.
4. Përveç kësaj, parashtruesi kërkon që Gjykata Kushtetuese e Republikës së Kosovës (në tekstin e mëtejme: Gjykata) të vendosë masë të përkohshme për shkak se:

a. *“[...] një zbatim i këtij aktgjykimi antikushtetues do të privonte Parashtruesin nga liria me muaj e ndoshta edhe me vite [...]” dhe “do të shkaktonte dëme të pariparueshme për Parashtruesin pasi që ai do të privohej nga liria pa iu ofruar atij në rastin penalo-juridik një procedurë që i garantohet me Kushtetutë”;*

b. *“Nëse një aktgjykim i favorshëm nga Gjykata Kushtetuese do të shkaktonte rigjykim të mundshëm të këtij rasti ku Parashtruesi do të mund të lirohej nga përgjegjësia, atëherë mungesa e kësaj mase të përkohshme do të linte Parashtruesin me një vuajtje të jashtëligjshme të një dënimi të pamerituar”;*

c. *“[...] privimi nga liria nuk mund të zhbëhet pasi që [...] nuk do të kompensohet koha që Parashtruesi do ta kalonte i privuar nga liria, dhe pasojat fiziko-psikike që një privim i tillë do të lente në Parashtruesin. Ky theksim qëndron edhe me shumë duke pasur parasysh gjendjen e mjere shëndetësore të Parashtruesit, të cilit nuk do të mund t'i ofrohej kujdesi i mjaftueshëm shëndetësor brenda institucionit korrektues”.*

Baza juridike

5. Neni 113.7 i Kushtetutës; neni 22 e neni 27 të Ligjit për Gjykatën Kushtetuese të Republikës së Kosovës, Nr. 03/L-121, të 15 janarit 2009 (në tekstin e mëtejme: Ligji); dhe rregulli 54 e rregulli 56 të Rregullores së punës të Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Kosovës (në tekstin e mëtejme: Rregullorja).

Procedura në Gjykatë

6. Më 23 gusht 2012, parashtruesi dorëzoi kërkesë në Gjykatë.
7. Më 4 shtator 2012, Kryetari, me vendimin Nr. GJR. KI78/12, caktoi gjyqtarin Kadri Kryeziu si gjyqtar raportues. Të njëjtën datë, Kryetari, me vendimin Nr. KSH KI78/12, caktoi Kolegjin shqyrtues, të përbërë nga gjyqtarët: Altay Suroy (kryesues), Almiro Rodrigues dhe Snezhana Botusharova.
8. Më 5 shtator 2012, Gjykata e njoftoi Gjykatën Supreme dhe Prokurorinë e Shtetit për kërkesën e parashtruar.
9. Më 21 shtator 2012, Gjykata aprovoi kërkesën e parashtruesit për masë përkohshme në kohëzgjatje deri më 31 dhjetor 2012.
10. Më 21 shtator 2012, Gjykata i kërkoi Gjykatës Supreme që të dërgojë dosjen e plotë të lëndëve P. Nr. 485/09, të datës 26 nëntor 2010; Ap. Nr. 134/2011, të datës 8 mars 2012; dhe Pkl. Nr. 70/2012, të datës 22 qershor 2012, duke përfshirë këtu edhe procesverbalet e gjykatave të të gjitha instancave të përfshira në këtë rast.
11. Më 19 nëntor 2012, Gjykata edhe një herë kërkoi nga Gjykata Supreme të dorëzojë shkresat e lëndës P. Nr. 485/09, të 26 nëntorit 2010; Ap. Nr. 134/2011, të 8 marsit 2012; dhe Pkl. Nr. 70/2012, të 22 qershorit 2012, duke përfshirë edhe procesverbalet e gjykatave të të gjitha instancave të përfshira në këtë rast.
12. Më 20 nëntor 2012, Gjykata Supreme iu përgjigj Gjykatës Kushtetuese dhe dorëzoi shkresat e lëndës P. Nr. 485/09, të 26 nëntorit 2010; AP. Nr. 134/2011, të 8 marsit 2012; dhe Pkl. Nr. 70/2012, të 22 qershorit 2012, duke përfshirë këtu edhe procesverbalet e gjykatave të të gjitha instancave të përfshira në këtë rast.
13. Më 5 dhjetor 2012, duke marrë parasysh nevojën për të shqyrtuar përgjigjen e Gjykatës Supreme që është pranuar më 20 nëntor 2012, Gjykata vazhdoi kohëzgjatjen e masës së përkohshme, të vendosur nga Gjykata në Vendimin e saj fillestar të 24 shtatorit 2012, me një periudhë shtesë prej tre muajsh deri më 31 mars 2013.
14. Më 24 janar 2013, Gjykata diskutoi dhe votoi përkitazi me rastin.

Përmbledhja e fakteve

15. Më 21 maj 2009, ndodhi një aksident komunikacioni në të cilin u përfshinë katër automjete. Si pasojë e këtij aksidenti, një person vdiq dhe disa të tjerë u lënduan. Në ditën e aksidentit, Policia, që u thirr për të dalë në vendin e ngjarjes së aksidentit të komunikacionit, përgatiti raportet e personave të përfshirë në aksident, bëri fotot e aksidentit dhe përpiloi raportin për të dhënat e gjurmëve në rrugë (d.m.th., mati gjatësinë e gjurmëve të frenimit, pozicionin përfundimtar të automjetit, etj.).

16. Në të njëjtën ditë, Policia mori deklaratën e njërit prej vozitësve, I. G., i cili ishte i përfshirë në aksidentin e komunikacionit.
17. Më 22 maj 2009, Policia mori deklaratat e dëshmitarëve, K. G. dhe K. SH., të cilët ishin përfshirë gjithashtu në aksidentin e komunikacionit.
18. Më 23 maj 2009, Policia mori deklaratën e njërit nga vozitësit, S. GJ., i cili ishte përfshirë gjithashtu në aksidentin e komunikacionit.
19. Më 28 maj 2009, Policia mori deklaratën e një vozitësi tjetër, D. B., i cili ishte përfshirë gjithashtu në aksidentin e komunikacionit.
20. Më 1 qershor 2009, Policia ia dorëzoi rastin Prokurorit Publik të Qarkut në Prishtinë.
21. Më 9 qershor 2009, polici D. B., ia parashtrroi një raport shtesë Prokurorit Publik të Qarkut dhe e informoi të njëjtin se ka pasur gabime teknike në raportin e dorëzuar më 1 qershor 2009, d.m.th., se ishte shkruar gabimisht emri i njërit nga vozitësit që ishte i përfshirë në aksidentin e komunikacionit. Në vend të I. G., do të duhej të ishte I. H.
22. Më 18 qershor 2009, Njësia e Hetimeve të Komunikacionit të Policisë ia dorëzoi raportin e autopsisë Prokurorit Publik të Qarkut.
23. Më 7 korrik 2009, Policia mori deklaratën e parashtruesit që ishte i përfshirë në aksidentin e komunikacionit.
24. Në një datë të pacaktuar, polici D. B. ia parashtrroi një raport shtesë Prokurorit Publik të Qarkut në Prishtinë dhe e informoi të njëjtin se, më 9 korrik 2009, u mor një deklaratë nga parashtruesi, si dhe një kopje e lejes së vozitjes.
25. Në një datë të pacaktuar, polici D. B. përpiloi një raport hetimor të aksidentit të komunikacionit, duke përfshirë informatat si në vijim: a) çfarë automjeteesh janë përfshirë në aksident dhe kush ishte i përfshirë në të, përfshirë edhe të lënduarit; b) kushtet e rrugës; c) deklaratat e personave të përfshirë; d) gjurmët në rrugë (gjurmët në rrugë dhe pozicioni përfundimtar i automjeteve është shpjeguar); e) një përshkrim i aksidentit; f) veprimet e ndërmarra (Policia në vendngjarjen e aksidentit të komunikacionit kishte përpiluar skicat, kishte bërë fotografitë dhe matjet e nevojshme); g) vërejtjet (pasi Policia nuk kishte mundur të kontaktonte parashtruesin, ata nuk e kishin lejen e tij të vozitjes); h) konkludimi (në bazë të inspektimit të vendngjarjes dhe provave të gjetura në vendngjarje të aksidentit të komunikacionit, Policia ka gjetur se parashtruesi ishte i dyshuari i bazuar që kishte kryer veprë penale sipas nenit 297, paragrafi 5, në lidhje me paragrafin 1-3 [Rrezikimi i trafikut publik] Kodit të Përkohshëm Penal të Kosovës (në tekstin e mëtejme: KPPK), i cili parasheh: (1) *Kushdo që shkel ligjin mbi trafikun publik dhe rrezikon trafikun publik, jetën e njerëzve apo pasurinë me përmasa të mëdha dhe me këtë i shkakton lëndime të lehta trupore personit apo dëm thelbësor material që tejkalon vlerën mbi 1.000 euro dënohet me gjobë apo me burgim deri në pesë vjet. (3) Nëse vepra penale nga paragrafi 1 ose 2 i këtij neni kryhet nga pakujdesia, kryerësi dënohet me gjobë apo me burgim deri në dy vjet. (5) Nëse vepra penale nga paragrafi 3 i këtij*

neni rezulton me lëndim të rëndë trupor ose me dëm thelbësor material, kryerësi dënohet me burgim prej gjashtë muajve deri në pesë vjet, e nëse vepra e tillë penale rezulton me vdekjen e një apo të më shumë personave, kryerësi dënohet me burgim prej një deri në tetë vjet”.

26. Më 4 shtator 2009, Prokurori Publik i Qarkut në Prishtinë mori vendim (PP. Nr. 565/6/2009) të iniciojë hetime kundër parashtruesit, për shkak të dyshimit të bazuar se ai kishte kryer vepër penale sipas nenit 297, paragrafi 5, në lidhje me paragrafin 1-3 [Rrezikimi i trafikut publik] të KPPK-së.
27. Më 10 shtator 2009, Prokurori i Qarkut mori në pyetje parashtruesin përkitazi me aksidentin e komunikacionit (Procesverbali PP. Nr. 565-6/2009). Parashtruesi deklaroi se ishte duke vozitur me shpejtësinë 60-70 km/h, në anën e majtë të rrugës drejt Ferizajt, kur një automjet është përpjekur të voziste në anën e djathtë të tij dhe prej atij momenti nuk i kujtohej më asgjë. Parashtruesi deklaroi se atij, gjithashtu, i kujtohej një automjet 20 metra para tij dhe një tjetër automjet 20 metra pas tij.
28. Më 10 shtator 2009, Prokurori Publik i Qarkut e intervistoi një dëshmitar/palë e lënduar, D. B., i cili dëshmoi se ai/ajo ishte në anën e tij/saj të rrugës për në Prishtinë dhe se atij/asaj nuk i kujtohej aksidenti i komunikacionit, ose kush e ka goditur atë, sepse pas ndeshjes ai/ajo kishte humbur vetëdijen dhe nuk i kujtohej asgjë (Procesverbali PP. Nr. 565-1/2009).
29. Më 10 shtator 2009, Prokurori Publik i Qarkut e intervistoi (Procesverbali PP. nr. 565-1/2009) një dëshmitar/palë e dëmtuar, I. H., i cili dëshmoi se ai/ajo ishte në rrugën për në Hajvali, duke vozitur 50-60 km/h, në anën e majtë. Më tej, I. H. dëshmoi se para tij/saj ishte një veturë në anën e djathtë dhe, papritmas, nga asgjëkund u shfaq një veturë që u përpoq të kalonte në anën e tij/saj të djathtë dhe u përpoq të kalojë para automjetit të tij/saj, si gërrshërë, ndërmjet automjetit të tij/saj dhe automjetit tjetër para tij/saj, në anën e majtë. I. H. deklaroi se, në atë moment, automjeti i tij/saj u godit nga automjeti tjetër. Sipas procesverbalit, I. H. nuk e di nëse vetura që goditi atë zhvillonte shpejtësi të madhe apo jo, por ai/ajo ka dëgjuar se vetura që kishte goditur atë ishte duke zhvilluar shpejtësi të madhe. Gjithashtu, I. H. ka deklaruar në procesverbal se atij /asaj nuk i kujtohej si është zhvilluar ngjarja, pasi vetura e tij/saj ishte goditur.
30. Më 25 shtator 2009, Prokurori Publik i Qarkut intervistoi një dëshmitar/palë e dëmtuar, H. R., që ishte babai i personit të vdekur në aksident, por që ai ishte i pranishëm kur kishte ndodhur aksidenti (Procesverbali PP. nr. 565-1/2009).
31. Më 30 shtator 2009, Prokurori Publik i Qarkut në Prishtinë parashtrroi një kërkesë (PP. Nr. 565-1/2009) në Gjykatën e Qarkut në Prishtinë, për të urdhëruar një ekspert komunikacioni që të hetojë rastin dhe të përgatisë një raport. Eksperti i komunikacionit duhej të siguronte ekspertizë për rrethanat e aksidentit, për shpejtësinë e veturës në momentin e aksidentit, për rrugën e për kushtet klimatike, dhe për vërtetimin e fakteve e të rrethanave të tjera relevante për ndjekjen e kësaj veprë penale.

32. Më 7 tetor 2009, Gjykata e Qarkut në Prishtinë (GJPP. Nr. 246/09) urdhëroi një ekspert që të sigurojë një raport të ekspertizës në veprën penale. Gjykata e Qarkut, më tej, konstatoi: *“Eksperti i komunikacionit duhet të vërtetojë të gjitha rrethanat në të cilat kishte ndodhur aksidenti, rrugën dhe kushtet klimatike, dhe të vërtetojë faktet dhe rrethanat relevante për ndjekjen e kësaj veprë penale”*.
33. Më 14 tetor 2009, eksperti i komunikacionit kompletoi raportin e tij për aksidentin e komunikacionit dhe bëri konkludimin e tij se, “në bazë të analizave të hollësishme që kam në posedim, në bazë të raportit hetimor, skicave dhe fotografive në vendngjarje, fotografitë e veturave të dëmtuara, dhe deklaratat e palëve të përfshira si dhe dëshmitarët [...]”, ngasësi i automjetit “Nissan”, gjegjësisht parashtruesi, ishte i vetmi kontribuues i aksidentit.
34. Më 24 nëntor 2009, Zyra e Prokurorit Publik të Qarkut ngriti Aktakuzë (PP. nr. 565-1/2009) në Gjykatën e Qarkut në Prishtinë kundër parashtruesit, sepse ka kryer veprën penale në bazë të nenit 297, paragrafi 5, lidhur me paragrafin 1-3 [Rrezikimi i trafikut publik] të KPPK-së. Zyra e Prokurorit Publik të Qarkut i propozoi gjyqtarit për konfirmim që të lexohet mendimi i raporteve mjekësore përkitazi me lëndimet, raporti i ekspertit të komunikacionit dhe raporti i autopsisë, si dhe të shikohen skicat dhe fotografitë e aksidentit të komunikacionit.
35. Më 1 mars 2010, parashtruesi ia dorëzoi një deklaratë gjyqtarit për konfirmim në Gjykatën e Qarkut, duke kundërshtuar aktakuzën dhe i propozoi gjyqtarit për konfirmim të mos e konfirmojë aktakuzën. Parashtruesi argumentoi se:
- a. Aktakuza është përgjithësuere dhe nuk përmban ndonjë provë mbështetëse;
 - b. Aktakuza nuk është në përputhje me nenin 305, paragrafi 1 dhe paragrafi 4, të Kodit të Përkohshëm të Procedurës Penale të Kosovës (në tekstin e mëtejme: KPPPK);
 - c. Aktakuza është kryesisht e bazuar në raportin e ekspertit të komunikacionit, raport ky që përmban vetëm një përshkrim të aksidentit të komunikacionit, të bazuar në informatat e marra nga Policia. Raporti i ekspertit të komunikacionit nuk jep sqarime të pranueshme përkitazi me faktorët dhe me rrethanat që mund të kenë kontribuar në aksidentin e komunikacionit. Prandaj, parashtruesi propozoi të përzgjidhet një tjetër ekspertizë, gjegjësisht një e ashtuquajtur superekspertizë.
36. Më 1 mars 2010, gjyqtari për konfirmim të aktakuzës e konfirmoi aktakuzën ndaj parashtruesit (Ka. Nr. 438/2009).
37. Më 1 tetor 2010, gjatë seancës kryesore, parashtruesi edhe një herë e kontestoi raportin e ekspertit të komunikacionit se kishte disa mangësi, se ishte i paqartë dhe se ende kishte dilemë përkitazi me faktorët e tjerë që mund të kishin kontribuar në aksidentin e komunikacionit. Rrjedhimisht, parashtruesi kërkoi që gjykata të ftojë ekspertin e komunikacionit për të dhënë sqarime të mëtejme dhe, nëse ai nuk jep sqarime të mëtejme, të urdhërohet një superekspertizë, që

të kryhet një vlerësim dhe të urdhërohet një ekspert të shikojë gjendjen teknike të veturës. Pas vërejtjeve të parashtruesit, Gjykata e Qarkut vendosi të ftojë ekspertin e komunikacionit për të siguruar sqarimet për raportin e tij të ekspertizës. Përkitazi me propozimin që të urdhërohet një ekspert për të shikuar gjendjen teknike të veturës, një vendim do të merret gjatë seancës kryesore.

38. Më 18 nëntor 2010, vazhdoi seanca kryesore, me ç'rast eksperti i komunikacionit iu përgjigj pyetjeve të parashtruesit. Në këtë seancë kryesore, eksperti i komunikacionit u shpreh: *“Nga shkresat e lëndës kemi evidencë vetëm në lidhje me shkaqet subjektive, dmth. nga palët e përfshira në aksident, përderisa prova tjera siç janë rruga dhe mjetet që kanë shkaktuar aksidentin, nuk kemi. Unë vetëm kam analizuar shkresat e lëndës, nuk kam marrë pjesë në inspektimin e vendit të ngjarjes”*. Pas marrjes në pyetje të ekspertit të komunikacionit, Gjykata hodhi poshtë propozimin e parashtruesit për urdhërimin e një superekspertize dhe për të caktuar një ekspert që të kontrollojë gjendjen teknike të veturës, *“sepse gjykata konsideroi se raporti i ekspertit të komunikacionit dhe sqarimet e ofruara nga eksperti ishin të mjaftueshme për të vlerësuar situatën faktike”*.
39. Më 23 nëntor 2010, parashtruesi, në deklaratën e tij përfundimtare, përsëriti edhe një herë kërkesën e tij për një superekspertizë dhe për një urdhërim të kontrollimit të gjendjes teknike të veturës.
40. Më 26 nëntor 2010, Gjykata e Qarkut në Prishtinë (Aktgjykimi P. Nr. 485/09) gjeti parashtruesin fajtor për kryerjen e veprës penale sipas nenit 297, paragrafi 5, në lidhje me paragrafin 1-3 të KPPK-së. Gjykata e Qarkut në Prishtinë vendosi se deklaratat e të dëmtuarve ishin pa kundërthënie, në pajtim me ekspertizën e me deklaratën e ekspertit të komunikacionit, në pajtim me ekspertizat mjeko-ligjore për lëndimet që pësuan të njëjtit dhe në pajtim me raportin e autopsisë për të ndjerin. Prandaj, Gjykata e Qarkut ia fali besimin e plotë deklaratave të tyre. Për më tepër, Gjykata, gjithashtu, u mbështet në raportin e obduksionit dhe në ekspertizën e ekspertit të komunikacionit. Sa i përket pretendimeve të parashtruesit, Gjykata e Qarkut theksoi *“[...] se në asnjë fazë të procedurës nuk është vërtetuar gjendja teknike e veturës të akuzuarit edhe pse ka qenë obligim ligjor, sipas vlerësimit të gjykatës, është rrethanë irelevante sepse [...] aksidenti i komunikacionit është shkaktuar si pasojë e veprimeve të të akuzuarit pas goditjes së veturës e cila ka qarkulluar në shiritin e majtë të rrugës dhe nga lëndimet e pësuar në këtë aksident, sipas raportit i autopsisë, ka vdekur [...], të dëmtuarit [...] kanë pësuar lëndime të rënda trupore dhe [...], lëndime të lehta trupore, si vërtetohet nga mendimi i ekspertit mjeko-ligjor, ndërsa në ekspertizën e ekspertit të komunikacionit është konstatuar se nuk ka lëshime të pjesëmarrësve tjerë në komunikacion të cilat kishin me qenë faktor kontribuues të këtij aksidenti. Prandaj, sipas vlerësimit të gjykatës kjo mbrojtje kishte për qëllim justifikimin e veprimeve inkriminuese të të akuzuarit si dhe shmangien e përgjegjësisë penale të tij”*.
41. Kundër këtij aktgjykimi parashtruesi dorëzoi ankesë në Gjykatën Supreme.
42. Më 8 mars 2012, Gjykata Supreme (Aktgjykimi Ap. Nr. 134/2011) hodhi poshtë si të pabazuar ankesën e parashtruesit. Gjykata Supreme konstatoi se në mënyrë

të drejtë dhe të plotë është vërtetuar vendi dhe koha e ndodhjes së aksidentit, pjesëmarrësit dhe pasojat e shkaktuara. Për më tepër:

“ ...

Sipas vlerësimit të Gjykatës Supreme, nuk ka pas indikacione se automjeti i të akuzuarit nuk ka qenë në gjendje të rregullt, sepse ai asnjëherë nuk ka pohuar një fakt të këtillë, e në anën tjetër eksperti i komunikacionit ka gjetur se bartja e automjetit mund të shkaktohet për shkak të mosfunksionimit të sistemit të frenimit por në rastin konkret deri të bartja e automjetit nuk ka ardhur për atë shkasë por automjeti i të akuzuarit është bartur pasi e ka goditur/prekur automjetin të cilin ka tentuar ta tejkalojë. Gjykata e shkalles së parë drejt ka konkluduar se gjetja e ekspertit është e drejtë sepse [...] kjo prove ka qenë në përputhje me provat tjera të administruara.

Sipas ankesës faktori tjetër – ‘faktori rrugë’ ka ndikuar në shkaktimin e aksidentit dhe gjendja faktike edhe për këtë fakt është vërtetuar në mënyrë të gabuar. Kështu, sipas ankesës shkaktar i aksidentit është edhe mungesa e mbrojtësit në mes dy drejtimeve. Mirëpo, ky fakt nga mbrojtja është potencuar edhe gjatë procedurës së shkalles së parë dhe nga eksperti i komunikacionit është kërkuar përgjigje dhe eksperti qartazi ka deklaruar se ekzistimi i mbrojtjes do të kishte ndikuar që të mos vinte deri të aksidenti në përmasa të këtilla por jo edhe se ky është faktor i shkaktimit të vet aksidentit.

Sipas vlerësimit të Gjykatës Supreme janë të pabazuara thëniet ankimore se eksperti ka dhënë konstatim dhe mendim jo profesional, i cili nuk ka mbështetje në provat e administruara. Përkundrazi, në kohën e dhënies së ekspertizës, eksperti, siç edhe vet ka deklaruar, ka pas në dispozicion të gjitha shkresat e lëndës dhe konstatimi dhe mendimi i tij janë në përputhje, pra nuk kanë asnjë paqartësi apo kundërthënie me provat tjera të administruara, siç janë skica dhe fotodokumentacioni i vendit të ngjarjes, në të cilat shihen gjurmët në rrugë, dëmtimet dhe pozita e fundit të automjeteve, si dhe deklaratat gojore të dëshmitarëve të dëgjuar.

...”

Kundër këtij aktgjykimi, parashtruesi paraqiti kërkesë për mbrojtjen e ligjshmërisë në Gjykatën Supreme.

43. Më 22 qershor 2012, Gjykata Supreme (Aktgjykimi Pkl. Nr. 70/2012) hodhi poshtë si të pabazuar kërkesën për mbrojtje të ligjshmërisë. Për më tepër, Gjykata Supreme konstatoi: “Mbrojtësit e të akuzuarit në të gjitha fazat e procedurës i kanë përsëritur pothuajse të njëjtat pretendime, duke bërë këtë edhe tani në këtë mjet të jashtëzakonshëm juridik, përkatësisht duke pretenduar se gjendja faktike nuk është vërtetuar drejt, për faktin se sipas tyre gjykata nuk ka arritur të vërtetojë me saktësi se kush ishte ai që kontribuoi në shkaktimin e këtij aksidentit me pasoja fatale: faktori njeri, faktori rrugë apo faktori teknik (ndonjë defekt eventual në mjet), prandaj, sipas tyre, në rrethana të tilla, ka qenë e domosdoshme të urdhërohet kryerja e një

superekspertize. Të gjitha këto pretendime, për të cilat kanë marrë përgjigje të mjaftueshme nga kolegji i kësaj Gjykate, janë të pabazuara. Gjykata mund të caktojë një ekspert tjetër apo të caktojë edhe super ekspertizën në rast se në mendimin e eksperteve ka kundërthënie, të meta apo shfaqet dyshim i arsyeshëm për saktësinë e mendimit të dhënë, nëse të dhënat në konstatimin e eksperteve, (kur kemi dy) ndryshojnë thellësisht ose kur konstatimet e tyre janë të paqarta, jo të plota e në kundërshtim me vetveten ose me rrethanat e shqyrtuara dhe kur të gjitha këto nuk mund të mënjanohen me marrjen e sërishme në pyetje të eksperteve. Në situatën konkrete, nuk qëndron asnjëra nga këto rrethana që do ta detyronin gjykatën të kërkojë kryerjen e një super ekspertize”.

44. Më 17 prill 2012, Gjykata Komunale në Ferizaj (Aktvendim ED. Nr. 17/12) aprovoi kërkesën e parashtruesit për shtyrjen e ekzekutimit të dënimit me burgim për periudhën kohore 3 (tre) muaj.
45. Më 18 korrik 2012, Gjykata Komunale në Ferizaj (Aktvendim ED. Nr. 17/12) prapë aprovoi kërkesën e parashtruesit për shtyrjen e ekzekutimit të dënimit me burgim për periudhën kohore 2 (dy) muaj. Parashtruesi ishte i detyruar që, më 19 shtator 2012, të paraqitej për fillimin e vuajtjes së dënimit.

Pretendimet e parashtruesit

46. Parashtruesi pohon me sa vijon:

- (i) Shkelja e parimit të barazisë së armëve ndërmjet palëve në procedurë

- Parashtruesi pohon që “[...] gjykata pa ndonjë arsyetim të qëndrueshëm, nuk ka shqyrtuar provat e propozuara nga mbrojtja. Provat e paadministruara nga kjo gjykatë janë shumë relevante dhe me ndikim për vërtetimin e fajësisë apo pafajësisë së tij. Në procedurën e zhvilluar në Gjykatën e Qarkut në Prishtinë, mbrojtja e Parashtruesit kishte kërkuar që gjykata të administrojë edhe provat të cilat kanë të bëjnë me pjesën e përgjegjësive së aktorëve të tjerë në fatkeqësinë e komunikacionit, e sidomos shpejtësinë e automjetit me të cilin është ndeshur fillimisht automjeti i Parashtruesit, [...], si dhe ekzaminimin teknik të veturës të cilën ishte duke e drejtuar Parashtruesi në ditën kritike. Një gjë e tillë u kërkuar nga mbrojtja, duke u mbështetur në deklaratimet e ekspertit të komunikacionit [...], sipas të cilit në aksidentet e komunikacionit kontribuojnë tre faktorë dhe atë: faktori njeri, faktori rrugë dhe faktori makine. Duke marrë parasysh faktin se në çështjen penalo-juridike në fjalë për të vërtetuar faktet relevante është angazhuar eksperti i komunikacionit, ai është munduar të japë përgjigje në ekzistimin apo mosekzistimin e dy faktorëve të parë dhe kontributin e tyre në shkaktimin e aksidentit të komunikacionit. Për këtë arsye, e gjithnjë duke marrë parasysh se faktori makinë ka mund të jetë kontribuues në aksidentin në fjalë, gjykata është dashur që të administrojë edhe këtë provë, duke angazhuar ekspertin e lëmisë së makinerisë, në mënyrë që të vërtetojë ndikimin apo mos-ndikimin e këtij faktori në shkaktimin e aksidentit. Ky mohim nga ana e Gjykatës është cenim i të drejtave të Parashtruesit”;

(ii) Gjykata e Qarkut në Prishtinë mbështet vendimin në dëshminë e personit, i cili nuk ka mundur të ofrojë informata për ngjarjen/aksidentin

- Parashtruesi pohon: “Z. [...] nuk ka qenë vrojtues i drejtpërdrejtë i ngjarjes së ndodhur dhe për këtë arsye nuk është dashur të dëgjohet në cilësinë e dëshmitarit”;

(iii) Vlerësimet e Gjykatës së Qarkut në Prishtinë përkitazi me ekspertizën e ekspertit të komunikacionit

- Parashtruesi pohon: “Në pjesën arsyetuese të Aktgjykimit (fq. 7), gjykata konstaton se ‘Gjykata është bazuar në ekspertizë me arsyetimin se e njëjta në mënyrë të detajuar ka dhënë shpjegime për të dhënat e vërtetuara nga shkresat e lëndës, në të cilat e ka bazuar ekspertizën, por edhe për metodat shkencore të cilat i ka përdorë gjatë ekspertimit të bërë’. Ky vlerësim i punës së ekspertit nga Gjykata është shumë sipërfaqësore dhe jo-kritik. Ekspertiza është provë sikurse edhe provat tjera në procedurën penale dhe rrjedhimisht gjykata duhet ta vlerësoj këtë provë duke arsyetuar rrjedhën logjike të saj. Gjykata nuk mund të konstatojë se ekspertiza është në përputhje me metodat shkencore, sepse po ti dinte metodat shkencore nuk do të kishte pasur nevojë të angazhojë ekspert. Ekzistojnë një mori rregullash shkencore në lidhje me përcaktimin e shpejtësisë së automjetit para shkaktimit të aksidentit. Prandaj konsiderojmë se kërkesa e mbrojtjes së të pandehurit (tani të gjykuarit) për përsëritjen e ekspertizës apo për ekspertizë nga një ekspert tjetër i komunikacionit ishte e arsyeshme dhe kishte për qëllim verifikimin e metodave shkencore të përdorura në këtë rast penalo-juridik”;

(iv) Aktgjykimi i Gjykatës Supreme, Ap. nr. 134/2011

- Parashtruesi pohon: “Gjykata Supreme e Kosovës, duke vepruar si gjykatë e shkallës së dytë nuk ka dhënë arsye të qarta juridiko-kushtetuese në aspekt të të gjitha fakteve të cilat janë relevante për dhënien e një vendimi të ligjshëm, por në mënyrë eksplicite, pa ndonjë vlerësim, i ka vlerësuar si të pabazuara pretendimet ankimore të Parashtruesit të kësaj kërkesë”;

(v) Aktgjykimi i Gjykatës Supreme të Kosovës, Pkl. Nr. 70/2012

- Parashtruesi pohon: “Gjykata Supreme me këtë rast nuk çmon fare se për çfarë arsye e konsideron ekspertizën e ekspertit të komunikacionit si të drejte, por vetëm ja falë besimin vlerësimeve të Gjykatës së Qarkut në Prishtinë pa ndonjë vlerësim kritik të këtij pretendimi ankimore”.

47. Për më tepër, parashtruesi i referohet rastit *Kraska kundër Zvicrës*, ku “Gjykata Evropiane ka thënë se efekti i Nenit 6.1 është që t’ia mundësojë gjykatës kompetente të kryeje ekzaminimin e duhur të parashtrësve, të argumenteve dhe provave të sjella nga palët, pa cenuar vlerësimin nëse ata janë apo nuk janë të rëndësishme për vendimin e saj” (*Shih, Kraska c. Suisse, Kërkesa nr. 13942/88, Aktgjykim i 19 prillit 1993*).

48. Gjithashtu, sipas parashtruesit, “gjykata duhet të bëjë një ekzaminim të vërtetë të argumenteve dhe dëshmive të palëve, duke vlerësuar rendësinë e tyre për vendimin që do të dorëzohet” (Shih, *Quadrelli v. Italy*, Kërkesa nr. 28168/95, Aktgjykim i 11 janarit 2000).
49. Parashtruesi i referohet edhe rastit *Bonisch kundër Austrisë*, ku “Gjykata Evropiane ka gjetur shkelje të Nenit 6.1 të Konventës Evropiane kur mbrojtja ka qenë në vështirësi për të caktuar një ekspertizë të re – tjetër” (Shih, *Bönisch v. Austria*, Kërkesa nr. 8658/79, Aktgjykim i 6 majit 1985).
50. Parashtruesi, gjithashtu, pohon: “Njëherë, po kjo gjykatë (GJEDNJ) ka gjetur shkelje të Nenit 6.1 të Konventës Evropiane kur dëgjimi i ekspertëve të tjerë (duke përfshirë një ekspert privat i cili kishte ardhur në rezultate të ndryshme) ishte refuzuar nga gjykata pasi që ishte dëgjuar vetëm një ekspert i një instituti që kishte konkluduar në dëm të të pandehurit (Shih, *Brandstetter v. Austria*, Kërkesa nr. 13468/87, Aktgjykim i 28 gushtit 1991; *G.B. v. France*, Kërkesa nr. 44069/98, Aktgjykim i 2 tetorit 2001; dhe *Benderskiy v. Ukraine*, Kërkesa nr. 22750/02, Aktgjykim i 15 nëntorit 2007).

Dispozitat e ligjit të aplikueshëm përkitazi me hetimet dhe me provat

Kodi i Përkohshëm i Procedurës Penale të Kosovës (Rregullorja e UNMIK-ut 2003/26), i 6 korrikut 2003

51. Neni 152 i KPPPK-së:

“ ...

(1) Rregullat e provës parashtruar në këtë kapitull zbatohen në të gjitha procedurat penale para gjykatës dhe, në rastet kur e parasheh ky Kod, ato gjithashtu zbatohen në procedurat para prokurorit dhe policisë.

(2) Gjykata, sipas vlerësimit të vet, mund të pranojë dhe të marrë parasysh çdo provë të pranueshme që ajo mendon se është e rëndësishme për procedurën penale konkrete dhe ka autoritetin të vlerësojë lirisht të gjitha provat e parashtruara me qëllim të përcaktimit të rëndësisë ose papranueshmërisë së tyre.

(3) Gjykata mund të refuzojë kërkesën për marrjen e provës:

1) Kur marrja e provës së tillë për të plotësuar provat tjera është e panevojshme dhe e tepërt, sepse çështja është e njohur në vija të përgjithshme;

2) Kur fakti që do të provohet është i parëndësishëm për vendimin apo është provuar;

3) Kur prova është tërësisht e papërshtatshme ose e paarritshme dhe

4) Kur kërkesa bëhet për të zgjatur procedurën.

...”

52. Neni 153 i KPPPK-së:

“ ...

(1) Provat e marra me shkelje të dispozitave të procedurës penale janë të papranueshme kur ky Kod ose dispozita të tjera të ligjit shprehimisht parashikojnë kështu.

(2) Gjykata nuk mund ta mbështesë vendimin e saj në prova të papranueshme.

...”

53. Neni 154 i KPPPK-së:

“ ...

(1) Për pranimin e provës gjykata vendos me kërkesë të palës ose sipas detyrës zyrtare.

(2) Çështja lidhur me pranimin e provës mund të ngrihet nga pala në kohën kur prova i paraqitet gjykatës dhe në rast të veçantë në seancën për konfirmimin e aktakuzës. Përgjatimisht, mund të ngrihet më vonë, nëse çështjet nuk i janë bërë të njohura palës në kohën kur prova është paraqitur, ose ekzistojnë rrethana të tjera të justifikueshme. Gjykata mund të kërkojë që çështja të paraqitet me shkrim. Në mungesë të kërkesës së palës, gjykata duhet të vendosë mbi pranimin e provës sipas detyrës zyrtare kurdoherë që gjatë procedurës lind dyshimi mbi ligjshmërinë e provës.

(3) Aktvendimin që e merr gjykata mbi pranueshmërinë e provës duhet arsyetuar. Nëse aktvendimi mbi pranimin e provës merret në fazën paraprake të procedurës, ai mund të kundërshtohet në kolegjin prej tre gjyqtarësh me ankesë të veçantë brenda dyzet e tetë orëve nga koha e pranimin të aktvendimit.

(4) Prova e papranueshme veçohet nga shkresat e lëndës dhe vulozet. Prova e tillë ruhet në gjykatë ndaras nga shkresat dhe provat. Prova e veçuar nuk mund të shqyrtohet e as të përdoret në procedurë, përveç në procedurë të ankesës kundër aktvendimit mbi pranueshmërinë.

(5) Në të gjitha fazat e procedurës gjykata detyrohet të sigurojë që asnjë provë e papranueshme, referencë a dëshmi në provën e tillë të mos përfshihet në shkresa ose të mos paraqitet në shqyrtim gjyqësor a në seancë dëgjimi para shqyrtimit gjyqësor.

(6) Prova, e cila me aktvendim është konstatuar si e papranueshme, në një fazë të mëvonshme të procedurës me aktvendim mund të konstatohet si e pranueshme.

...”.

54. Neni 155 i KPPPK-së:

“...

(1) Gjatë çdo intervistimi ose marrjeje në pyetje ndaloheq që:

1) Liria e të pandehurit për të formuluar dhe shprehur mendimin e tij të ndikohet nëpërmjet keqtrajtimit, lodhjes së shkaktuar, ndërhyrjes fizike, përdorimit të drogës, torturës, shtrëngimit ose hipnotizimit;

2) I pandehuri të kanoset me masa të ndaluara me ligj;

3) Të premtohet ndonjë përfitim i paparaparë me ligj; dhe

4) Të dobësohet kujtesa e të pandehurit ose aftësia e tij për të kuptuar.

(2) Ndalesa nga paragrafi 1 i këtij neni zbatohet pavarësisht nga pëlqimi i personit të intervistuar ose të marrë në pyetje.

(3) Kur intervistimi ose marrja në pyetje është zbatuar në kundërshtim me paragrafin1 të këtij neni, procesverbali i intervistimit ose marrjes së tillë në pyetje është i papranueshëm.

...”.

55. Neni 156 i KPPPK-së:

“...

(1) Deklarimi i të pandehurit dhënë policisë ose prokurorit publik mund të jetë provë e pranueshme në gjykatë vetëm kur është marrë në pajtim me dispozitat e nenit 229 deri në 236 të këtij Kodi. Deklarimi i tillë mund të përdoret për ta kundërshtuar deklarinin e të pandehurit në gjyq (neni 372, paragrafi 2 i këtij Kodi).

(2) Deklarimi i dëshmitarit i dhënë në polici ose para prokurorit publik mund të jetë provë e pranueshme në gjykatë vetëm kur të pandehurit ose mbrojtësit i është dhënë mundësia ta kundërshtojë atë nëpërmjet marrjes në pyetje të dëshmitarit gjatë ndonjë faze të procedurës penale.

...”.

56. Neni 176 i KPPPK-së:

“ ...

(1) Ekspertimin e urdhëron gjykata me shkrim në bazë të kërkesës së prokurorit publik, të mbrojtësit ose sipas detyrës zyrtare. Në urdhëresë shënohen faktet të cilat shqyrtohen dhe ato vlerësohen nga ekspertët si dhe personat që duhet ta kryejnë ekspertimin. Urdhri u dërgohet palëve.

(2) Në qoftë se për llojin e veçantë të ekspertimit ekziston institucioni profesional ose ekspertimi mund të bëhet në kuadër të organit të veçantë publik për ekspertime, sidomos për ato më të ndërlikuarat, sipas rregullit, i besohen institucionit të tillë profesional apo organit publik. Institucioni profesional apo organi publik cakton një ose më shumë ekspertë të cilët do të bëjnë ekspertimin.

(3) Nëse gjykata cakton ekspertin, atëherë sipas rregullit cakton një ekspert, por në rastet kur vlerësimi i ekspertit është i ndërlikuar, atëherë i cakton dy ose më shumë ekspertë.

(4) Nëse për ndonjë lloj të ekspertimit në gjykatë ka ekspertë të përhershëm, ekspertë të tjerë mund të caktohen vetëm kur ekziston rrezik nga shtyerja ose kur ekspertët e përhershëm janë të penguar, apo kur këtë e kërkojnë rrethana të tjera.

...”

57. Neni 185 i KPPPK-së:

“ ...

Në qoftë se në mendimin e ekspertëve ka kundërthënie, të meta apo nëse shfaqet dyshimi i arsyeshem për saktësinë e mendimit të dhënë, kurse këto të meta ose dyshime nuk mund të menjahohen me marrjen e sërishme në pyetje të ekspertëve, atëherë kërkohet mendimi i ekspertëve të tjerë.

...”

58. Neni 200 i KPPPK-së:

“ ...

(1) Policia heton veprat penale dhe pa vonesë ndërmerr të gjitha masat në mënyrë që të parandalohet fshehja e provave.

(2) Sapo policia të njoftohet qoftë nëpërmjet paraqitjes së kallëzimit penal apo në ndonjë mënyrë tjetër për veprë penale të dyshuar e cila ndiqet sipas detyrës zyrtare, pa vonesë dhe jo më vonë se njëzet e katër orë nga marrja e këtij informacioni informon prokurorin publik dhe sa më parë i siguron raporte të tjera dhe të dhëna plotësuese.

(3) Prokurori publik drejton dhe mbikëqyr punën e policisë gjyqësore në fazën paraprake të procedurës penale.

...”

59. Neni 221 i KPPPK-së:

“ ...

(1) Hetimi fillohet me aktvendim të prokurorit publik. Aktvendimi përcakton personin kundër të cilit kryhet hetimi, kohën e fillimit të hetimit, përshkrimin e veprës e cila tregon elementet e veprës penale, emërtimin ligjor të veprës penale, rrethanat dhe faktet që e justifikojnë dyshimin e arsyeshëm për veprën penale dhe provat me informacionin e mbledhur deri në atë moment. Një kopje e aktvendimit të hetimit i dërgohet pa vonesë gjyqtarit të procedurës paraprake.

(2) Rezultatet e veprimeve hetimore (siç është mbledhja e provave) janë pjesë e lëndës hetimore.

(3) Hetimi zbatohet dhe mbikëqyret nga prokurori publik.

(4) Prokurori publik mund të ndërmarrë veprime hetimore ose të autorizojë policinë gjyqësore që të ndërmarrë veprime hetimore lidhur me marrjen e provave.

...”

60. Neni 254 i KPPPK-së:

“ ...

(1) Prokurori publik ose gjykata mund të urdhërojë këqyrjen ose rikonstrukcionin e vendit të ngjarjes për të shqyrtuar provat e mbledhura ose për të qartësuar faktet e rëndësishme për procedurën penale.

(2) Këqyrjen ose rikonstrukcionin e tillë të vendit të ngjarjes e kryen gjykata, prokurori publik ose policia. Prokurori publik dhe policia mund të kryejnë këqyrjen ose rikonstrukcionin e tillë për t'u njoftuar personalisht me gjendjen, e cila do t'u ndihmonte në përcaktimin e besueshmërisë ose gjetjen e fakteve, por, në rastin e tillë, kur i pandehuri ose mbrojtësi i tij nuk janë njoftuar për këtë, rezultatet për gjykatën janë të papranueshme. Prokurori publik mund ta përsërisë këqyrjen ose rikonstrukcionin e tillë me njoftimin e të pandehurit dhe mbrojtësit, siç parashihet me këtë nen, me ç'rast rezultatet e tilla janë të pranueshme.

(3) I pandehuri dhe mbrojtësi i tij kanë të drejtë të jenë të pranishëm në këqyrje ose në rikonstrukcion të vendit të ngjarjes.

(4) Rikonstruksioni kryhet me rikrijimin e fakteve ose të situatave nën rrethanat e të cilave është zhvilluar ngjarja, bazuar në provat e mbledhura. Nëse faktet ose situatat paraqiten ndryshe në dëshmitë e dëshmitarëve konkretë, në parim, rikonstruksioni i ngjarjes zbatohet veçmas me secilin dëshmitar.

(5) Gjatë rikonstruksionit të ngjarjes duhet pasur kujdes që të mos shkelet ligji dhe rendi, të mos fyhet morali publik apo të vihet në rrezik jeta ose shëndeti i njerëzve.

(6) Këqyrja ose rikonstruksioni i vendit të ngjarjes mund të ndihmohet nga specialistët e mjekësisë ligjore, nga personeli i transportit dhe nga ekspertë të lëmenjve të tjera për të mbrojtur ose përshkruar provat, për të bërë matjet dhe incizimet e nevojshme, për të bërë skicat apo për të mbledhur informata të tjera.

(7) Eksperti gjithashtu mund të thirret që të jetë i pranishëm në këqyrje apo në rikonstruksion të vendit të ngjarjes kur prania e tij nga prokurori publik ose gjykata konsiderohet e dobishme.

...”

61. Neni 387 i KPPPK-së:

“ ...

(1) Gjykata e bazon aktgjykimin vetëm në faktet dhe në provat e proceduara në shqyrtimin gjyqësor.

(2) Gjykata detyrohet që me ndërgjegje të vlerësojë çdo provë një nga një dhe në lidhje me provat e tjera dhe në bazë të vlerësimit të tillë të nxjerrë përfundim nëse fakti konkret është provuar.

...”

Pranueshmëria e kërkesës

62. Në mënyrë që Gjykata të jetë në gjendje të shqyrtojë kërkesën e parashtruesit të kërkesës, Gjykata duhet së pari të shqyrtojë nëse parashtruesi i kërkesës i ka plotësuar kushtet e pranueshmërisë që parashihen me Kushtetutë, me Ligj dhe me Rregullore të Punës.

63. Gjykata duhet së pari të përcaktojë nëse parashtruesi i kërkesës është palë e autorizuar sipas nenit 113.7 të Kushtetutës, i cili thotë: “Individët janë të autorizuar të ngrenë shkeljet nga autoritetet publike dhe të drejtave dhe lirive të tyre individuale, të garantuara me Kushtetutë, mirëpo vetëm pasi të kenë shteruar të gjitha mjetet juridike të përcaktuara me ligj”. Në këtë drejtim, kërkesa është dorëzuar në Gjykatë nga një individ.

64. Për më tepër, parashtruesi i kërkesës, në pajtim me nenin 49 të Ligjit, duhet të dorëzojë kërkesë brenda 4 muajsh pas vendimit të formës së prerë të gjykatës. Më 22 qershor 2012, Gjykata Supreme nxori Aktgjykimin Pkl. Nr. 70/2012, ndërsa parashtruesi i kërkesës e pranoi Aktgjykimin më 26 korrik 2012. Parashtruesi i kërkesës e dorëzoi kërkesën në Gjykatë më 23 gusht 2012. Prandaj, parashtruesi i kërkesës e ka respektuar afatin e nevojshëm për dorëzimin e kërkesës në Gjykatën Kushtetuese.
65. Veç kësaj, Gjykata Supreme konsiderohet “si gjykata e instancës së fundit për ta gjykuar çështjen në këtë procedurë penale”. Si rezultat, Gjykata gjithashtu përfundon se parashtruesi i kërkesës i ka shteruar të gjitha mjetet juridike në dispozicion sipas ligjit në Kosovë.
66. Përfundimisht, neni 48 i Ligjit, përcakton: *“Parashtruesi i kërkesës ka për detyrë që në kërkesën e tij të qartësojë saktësisht se cilat të drejta dhe liri pretendon se i janë cenuar dhe cili është akti konkret i autoritetit publik të cilin parashtruesi dëshiron ta kontestojë”*. Përkitazi me këtë, Gjykata vëren se parashtruesi i kërkesës e konteston Aktgjykimin e Gjykatës Supreme, Pkl. Nr. 70/2012, me të cilin pretendon se janë shkelur të drejtat e tij të garantuara me nenin 31 [E Drejta për Gjykim të Drejtë dhe të Paanshëm]; me nenin 6 (E drejta për një proces të rregullt) të KEDNJ-së; dhe me nenin 10 të Deklaratës Universale për të Drejtat e Njeriut. Prandaj, parashtruesi i kërkesës e ka plotësuar gjithashtu edhe këtë kusht.
67. Pasi parashtruesi i kërkesës është palë e autorizuar dhe i ka përmbushur të gjitha afatet e nevojshme për paraqitjen e kërkesës në Gjykatë, Gjykata konstaton se parashtruesi i kërkesës i ka plotësuar të gjitha kushtet e pranueshmërisë.

Meritat

68. Pasi parashtruesi i kërkesës i ka plotësuar të gjitha kërkesat procedurale për pranueshmëri, Gjykata duhet së pari t'i shqyrtojë meritat e ankesës së parashtruesit të kërkesës.
69. Sa i përket parashtruesit të kërkesës, Gjykata vëren se pretendimi i parashtruesit të kërkesës lidhet me mënyrën e trajtimit të provave në procedurën kundër tij. Pretendimi kryesor i parashtruesit ka të bëjë me refuzimin e vazhdueshëm të gjykatave të rregullta që ato të autorizojnë një ekspertizë shtesë me të cilën do të verifikohet se sa ndikuan në aksident faktorët teknikë dhe rrugorë. Megjithatë, ky pretendim gjithashtu përfshin çështjen e gjerë të vlerësimit të provave në tërësi. Konkretisht, Gjykata vëren se raporti i ekspertit përbën bazë dominuese për gjykimin e parashtruesit të kërkesës. Si i tillë, raporti i ekspertit ishte plotësisht i bazuar në raportin e Policisë, në skicat dhe në fotografitë e bëra në vendin e ngjarjes, para përfshirjes së Prokurorit Publik. Këto elemente komplekse që kanë të bëjnë me trajtimin e provave nga gjykatat, shtrojnë çështjen e paanshmërisë së procedurave gjyqësore.
70. Në këtë drejtim, Gjykata vëren se parashtruesi i kërkesës ka kërkuar prova shtesë që do të shqyrtoheshin nga gjykatat e rregullta, sepse, sipas mendimit të tij, kjo do ishte relevante dhe bindëse për të përcaktuar në mënyrë të drejtë

fajësinë apo pafajësinë e tij. Sipas parashtruesit të kërkesës, provat që do të administroheshin kanë të bëjnë me pjesën e përgjegjësisë së pjesëmarrësve tjerë në aksidentin e komunikacionit, në veçanti me shpejtësinë e automjetit që u godit nga automjeti i parashtruesit të kërkesës, si dhe me shqyrtimin teknik të automjetit që po ngiste parashtruesi i kërkesës në ditën përkatëse. Kjo ishte kërkuar nga parashtruesi i kërkesës, bazuar në dëshminë e ekspertit të komunikacionit, sipas të cilit janë tre faktorë që kontribuojnë në aksidente komunikacioni: faktori njeri, faktori rrugë dhe faktori automjet.

71. Në këtë rast, më 21 maj 2009, parashtruesi i kërkesës, me automjetin e tij, të cilin e voziste vetë, ishte i përfshirë në aksident komunikacioni me 4 automjete dhe, në këtë aksident, si pasojë e lëndimeve të marra, ka humbur jetën një person. Në aktakuzën e tij, Prokurori Publik i Qarkut pretendon se parashtruesi kishte shkelur kodin penal: *"Kushdo që shkel ligjin mbi trafikun publik dhe rrezikon trafikun publik, jetën e njerëzve apo pasurinë me përmasa të mëdha [...]"* (Shih, neni 297 paragrafi 5, në lidhje me paragrafin 1-3 [Rrezikimi i trafikut publik] i KPPK-së).
72. Në këtë aspekt, Gjykata vëren se Prokurori Publik i Qarkut e ka barrën e të provuarit përtej dyshimit të bazuar se, më 21 maj 2009, parashtruesi: (1) i ka shkelur ligjet e komunikacionit publik; (2) se kjo shkelje e ka rrezikuar komunikacionin publik dhe jetët njerëzore ose pronën; dhe (3) se shkelja ka qenë më tepër se një shkelje e vogël. Megjithatë, parashtruesi nuk duhet të provojë asgjë, sepse ai supozohet të jetë i pafajshëm për akuzat, derisa Prokurori Publik i Qarkut nuk dëshmon se ai është fajtor përtej dyshimit të bazuar për të tri elementet e akuzës së tij (Shih nenin 3 të KPPK-së).
73. Në këtë rast, Gjykata vëren nga shkresat e lëndës se asnjërit nga dëshmitarët okularë të aksidentit nuk i kujtohet se çfarë ka ndodhur më 21 maj 2009. Kjo u konfirmua nga procesverbali me dëshmitë e palëve të dëmtuara:
 - a. pala e dëmtuar D. B. deklaroi: *"Unë nuk e mbaj mend momentin kur ka ndodhur aksidenti, unë nuk e pashë kush më goditi mua. Pas ndeshjes, unë kam humbur vetëdijen dhe nuk mbaj mend asgjë"*.
 - b. H. R. është dëgjuar si dëshmitar, edhe pse ai nuk ishte i pranishëm kur ka ndodhur aksidenti.
 - c. pala e dëmtuar B. B. deklaroi: *"Nuk mbaj mend asgjë, sepse kam humbur vetëdijen dhe prapë më erdhi vetëdija në spital"*.
 - d. pala e dëmtuar V. B. deklaroi: *"Unë nuk e mbaj mend se si erdhi deri te aksidenti dhe unë nuk e di se në cilën anë të rrugës ne ishim duke ngarë veturën. Mua më kujtohet vetëm momenti pas aksidentit"*.
 - e. pala e dëmtuar I. H. deklaroi: *"[...] nuk e din nëse vetura që e goditi atë kishte ngarë shpejt apo jo, po ai/ajo kishte dëgjuar se vetura që e goditi atë kishte ngarë shumë shpejt. Atij/asaj, gjithashtu, nuk i kujtohet se si rrjedhën ngjarjet pasi që vetura e tij/saj ishte goditur"*.
74. Gjykata, më tutje, vëren se eksperti i komunikacionit, i emëruar nga gjykata e rregullt, asnjëherë nuk e kishte kontrolluar asnjërin nga automjetet, përfshirë këtu edhe automjetin që voziste parashtruesi, i përfshirë në këtë aksident. Ai,

gjithashtu, nuk i kishte shqyrtuar kushtet e rrugës ku ka ndodhur aksidenti. Eksperti i komunikacionit i gjykatës, thjesht, i kishte shikuar raportet e Policisë, të cilat ishin përgatitur disa ditë pas aksidentit.

75. Për më tepër, Gjykata vëren, nga shkresat e lëndës, se eksperti i komunikacionit dëshmoi që janë tre faktorë që kontribuojnë në shkaktimin e aksidentit të komunikacionit: 1) faktori njeri; 2) faktori rrugë; dhe 3) faktori automjet. Ai u pajtua se nuk e kishte shqyrtuar as faktorin rrugë e as faktorin automjet, edhe pse dha një opinion që rezultoi me gjetjen e gjykatës, përtej dyshimit të bazuar, se parashtruesi, gjatë vozitjes, më 21 maj 2009, e kishte shkelur ligjin e komunikacionit publik dhe se sjellja e tij [...] në shkallë të madhe [...] ishte shkak i afërt i aksidentit dhe i vdekjes së njërit nga personat e përfshirë në aksident.
76. Gjykata vëren më tej se, në mënyrë të përsëritur dhe në kohë të duhur, parashtruesi i kërkesës kishte kërkuar që gjykatat e rregullta ta lejojnë një ekspert tjetër që t'i kontrollojë automjetet, kushtet e rrugës dhe raportet e Policisë dhe që, më pas, të japë mendimin e vet për shkakun e aksidentit, apo nëse ka pasur më shumë se një faktor që ka kontribuar në shkaktimin e aksidentit. Kjo kërkesë është parashtruar nga parashtruesi me qëllim të përcaktimit nëse ndonjëri nga automjetet e përfshira në aksident ka pasur prishje mekanike që do të ketë ndikuar që automjeti të mos funksionojë si duhet në kohën e aksidentit. Nëse automjetet ose kushtet e rrugës kishin krijuar rrethana që do të bënin të pamundur ose shumë të vështirë kontrollin mbi automjetet, kjo provë, sipas parashtruesit, do të ishte një faktor në përcaktimin nëse ai mund të ketë kontrolluar kushtet në të cilat u shkaktua aksidenti. Nëse ai nuk kishte mundur t'i kontrollonte këto kushte, ky do të ishte një faktor relevant për gjykatën për ta marrë parasysh në vendosje nëse Prokurori Publik i Qarkut kishte provuar përtej dyshimit të bazuar se parashtruesi ka qenë përgjegjës, "në një masë të madhe" për aksidentin e trafikut (*Shih Aktgjykimin e Gjykatës Supreme, Pkl. Nr. 70/12*).
77. Megjithatë, Gjykata vëren se, në përgjigje të kërkesës së parashtruesit të kërkesës, Gjykata e Qarkut arriti në përfundimin e thjeshtë se ajo kishte prova të mjaftueshme edhe pa e marrë parasysh gjendjen e automjeteve apo të kushteve të rrugës dhe pa dhënë arsye për këtë konkluzion. (*Shih Aktgjykimin e Gjykatës së Qarkut, P. Nr. 485/09*).
78. Në mënyrë të ngjashme, Gjykata vëren se, Gjykata Supreme, duke pranuar se eksperti i komunikacionit dëshmoi që rrëshqitja e automjetit të parashtruesit në ditën e aksidentit mund të jetë shkaktuar nga mosfunksionimi i sistemit të frenave, arriti në përfundim që mendimi i ekspertit gjyqësor ishte i drejtë, pa dhënë asnjë arsye të hollësishme për konkluzionin e vet (*Shih Aktgjykimin e Gjykatës Supreme, Ap. Nr. 134/2011*).
79. Gjykata Supreme më tutje gjen se mund të caktohet një ekspert tjetër, apo të bëhet një superekspertizë në rast të kontradiktës së mendimeve të ekspertëve, apo të dyshimit të bazuar në saktësinë e mendimit, në pajtim me nenin 152, paragrafi 3, të KPPK-së, i cili thotë: "*Gjykata mund të refuzojë kërkesën për marrjen e provës: 1) Kur marrja e provës së tillë për të plotësuar provat tjera është e panevojshme dhe e tepërt, sepse çështja është e njohur në vija të*

përgjithshme; 2) Kur fakti që do të provohet është i parëndësishëm për vendimin apo është provuar; 3) Kur prova është tërësisht e papërshtatshme ose e paarritshme; dhe 4) Kur kërkesa bëhet për të zgjatur procedurën”.

80. Në këtë drejtim, pyetja e ngritur në këtë Gjykatë është nëse, në këtë kontekst, Gjykata e Qarkut dhe Gjykata Supreme kanë shkelur të drejtat kushtetuese të parashtruesit “[...] t’i marrë në pyetje dëshmitarët dhe të kërkojë paraqitjen e detyrueshme të dëshmitarëve, të ekspertëve dhe të personave të tjerë të cilët mund t’i sqarojnë provat”. Megjithatë, Gjykata Kushtetuese nuk mundet dhe nuk do të përpiqet të përcaktojë nëse, në bazë të ligjit apo të dëshmimeve, ka prova të mjaftueshme për ta shpallur parashtruesin fajtor për vepër penale. Ajo vetëm do të përpiqet, në pajtim me Kushtetutën, të përgjigjet nëse gjykatat e rregullta kanë shkelur në mënyrë procedurale të drejtat e parashtruesit.

81. Sa i përket kësaj, Gjykata i referohet nenit 31 [E Drejta për Gjykim të Drejtë dhe të Paanshëm] të Kushtetutës, i cili, për aq sa është relevant, parasheh:

“4. Çdokush i akuzuar për vepër penale ka të drejtë t’u bëjë pyetje dëshmitarëve dhe të kërkojë paraqitjen e detyrueshme të dëshmitarëve, të ekspertëve dhe të personave të tjerë, të cilët mund të sqarojnë faktet”,

dhe nenit 6 (E drejta për një proces të rregullt) të KEDNJ-së, i cili, për aq sa është relevant, parasheh:

“3. Çdo i akuzuar ka, së paku, të drejtat e mëposhtme: (d) të pyesë, ose të kërkojë që të merren në pyetje dëshmitarët e akuzës dhe të ketë të drejtën e thirrjes dhe të pyetjes të dëshmitarëve në favor të tij, në kushte të njëjta me dëshmitarët e akuzës”.

82. Gjykata vëren se neni 6 (3, d) përbëhet nga tri elemente të veçanta, d.m.th.: a) të drejtën për të sfiduar dëshmitarët e prokurorisë (ose të ekzaminojë provat e tjera të paraqitura nga prokuroria në mbështetje të rastit të tyre); b) të drejtën, në rrethana të caktuara, për të thirrur një dëshmitar sipas zgjedhjes së dikujt për të dëshmuar në gjyq, d.m.th. për mbrojtjen; dhe c) të drejtën për të pyetur dëshmitarët e prokurorisë në të njëjtat kushte si ato të ofruara për dëshmitarët e mbrojtjes.

83. Për më tepër, përkitazi me elementet që lidhen me trajtimin e provave nga gjykatat, Gjykata vëren se, edhe pse pranimi i provave të nxjerra të paligjshme në vetvete nuk shkel nenin 6, por GJEDNJ-ja në rastin Schenk ka konstatuar se (*Shih, Schenk kundër Zvicrës, 12 korrik 1988*) kjo mund të shpie në padrejtësi përkitazi me faktet e një rasti të veçantë.

84. Në këtë drejtim, GJEDNJ-ja, në rastin Vidal (*Shih, Vidal kundër Belgjikës, Kërkesa nr. 12351/86, Aktgjykimi i 22 prillit 1992*) ka pasur një pretendim se, duke dështuar për të thirrur katër dëshmitarët e mbrojtjes, të cilët Vidal i kishte kërkuar, Gjykata e Apelit në Belgjikë e kishte privuar atë nga mjetet e tij të vetme për përcaktimin e pafajësisë së tij. Në rastin konkret, parashtruesi kishte qenë fillimisht i liruar pas dëgjimit të disa dëshmitarëve. Kur Gjykata e Apelit e zëvendësoi dënimin e tij, nuk kishte prova të freskëta, përveç deklaratave me gojë të parashtruesit dhe të të burgosurit, ajo e bazoi vendimin e saj tërësisht në

dokumentet e dosjes së lëndës. GJEDNJ-ja konstatoi: “Si një rregull i përgjithshëm, gjykatat vendore duhet t’i vlerësojnë provat përpara tyre si dhe rëndësinë e provave të cilat të pandehurit kërkojnë që të paraqiten. Më konkretisht, neni 6 para. 3 (d) (neni 6-3-d) u lë atyre, përsëri si rregull e përgjithshme, të vlerësojnë nëse është e përshtatshme që të thërrasin dëshmitarë, në kuptimin e ‘pavarësisë’ dhënë asaj fjale në sistemin e Konventës; ‘nuk kërkon praninë dhe marrjen në pyetje të çdo dëshmitari në emër të të akuzuarit: qëllimi i saj thelbësor, siç tregohet nga fjalët ‘në kushte të njëjta’ është ‘barazia e plotë e armëve’, në këtë çështje’. Gjykata e Apelit në Bruksel nuk ka dëgjuar ndonjë dëshmitar, qoftë për prokurori ose për mbrojtje, para se të nxjerrë aktgjykimin. Koncepti i ‘barazisë së armëve’ nuk shter përmbajtjen e paragrafëve 3 (d) të nenit 6 (neni. 6-3-d), e as atë të paragrafit 1 (neni. 6-1), fraza e të cilit paraqet një kërkesë në mesin e shumë të tjerave. Detyra e Gjykatës Evropiane është të konstatojë se a kanë qenë procedurat e drejta në çështjen, e konsideruar si një tërësi, siç kërkohet nga paragrafi 1 (neni 6-1)”.

85. GJEDNJ, më tutje, gjeti se “Parashtruesi i kërkesës fillimisht ishte liruar pasi që u dëgjuan disa dëshmitarë. Kur gjyqtarët ankimor zëvendësuan një dënim, ata nuk kishin dëshmi të freskëta, përveç deklaratave me gojë të dy të pandehurve (në Liège) ose të pandehurit të vetëm të mbetur (në Bruksel), ata e bazuan vendimin e tyre tërësisht në dokumentet në dosjen e rastit. Për më tepër, Gjykata e Apelit në Bruksel nuk dha arsytet për refuzimin, i cili thjesht nënkuptohej, e parashtrësive që kërkonin thirrjen e zotit Scohy, z Bodart, z Dauphin dhe z Dausin si dëshmitarë. Për të qenë të sigurt, nuk është funksioni i gjykatës për të shprehur një opinion mbi rëndësinë e provave të ofruara dhe të refuzuara, as më në përgjithësi mbi fajësinë apo pafajësinë e z. Vidal, por heshtja e plotë e aktgjykimit të 11 dhjetorit 1985 në lidhje me pikën në fjalë, nuk është në përputhje me konceptin e një gjykimi të drejtë që është baza e nenit 6 (neni 6). Kjo është gjithnjë e më shumë kështu sepse Gjykata e Apelit në Bruksel kishte rritur dënimin, i cili ishte nxjerrë më 26 tetor 1984, duke i zëvendësuar katër vjet me tre vjet duke mos e pezulluar dënimin, siç kishte vepruar Gjykata e Apelit në Liège. Me pak fjalë, të drejtat e mbrojtjes ishin të kufizuara në një masë të tillë, në rastin konkret sa që Parashtruesi i kërkesës nuk kishte një gjykim të drejtë. Si pasojë e kësaj ishte shkelur neni 6 (neni 6)”.
86. Për më tepër, në rastin V. D. (Shih, V. D. kundër Rumanisë, Kërkesa nr. 7078/02, Aktgjykim i 28 qershorit 2010), një shtetas rumun u dënua me dhjetë vjet burgim për dhunim, pesë vjet për incest dhe gjashtë muaj për grabitje të armatosur. Vendimi ishte bazuar kryesisht në deklaratat e dhëna në polici nga gjyshja e parashtruesit dhe nga fqinji i saj. Më tej, vendimi u bazua në deklaratat e pesë dëshmitarëve indirekt dhe në një raport mjeko-ligjor që nuk kishte përfshirë testin e ADN-së, pavarësisht kërkesave të parashtruesit për këtë. Gjykata, më tej, nxori aktgjykimin pa dëgjuar dëshminë e një dëshmitari të mbrojtjes, të cilin parashtruesi kishte kërkuar ta merrnin në pyetje, pasi dëshmitari nuk ishte paraqitur kur ishte ftuar, dhe pa ndonjë gjurmë të gishtërinjve të marrë në skenën e krimit të pretenduar.
87. Në këtë rast, GJEDNJ-ja gjeti se “një test i ADN-së do të konfirmonte të paktën versionin e ngjarjeve të viktimës apo do t’i ofronte V. D. informacione të konsiderueshme në mënyrë që të dëmtonte besueshmërinë e rrëfimit së saj.

Megjithatë, gjykatat nuk kishin autorizuar asnjë provë të tillë”. GJEDNJ-ja konstatoi, më tej, se “këtu kishte edhe mangësi tjera në hetimet e bëra më 1 prill 2001, përfshirë edhe dështimin e policisë për të kërkuar gjurmët e sulmit në vendin e ngjarjes”. Rrjedhimisht, GJEDNJ-ja konstatoi se ka pasur shkelje të nenit 6 (1) dhe (3. d) të KEDNJ-së. Në rastin konkret, V. D.-së nuk i ishte dhënë një mundësi për të mbrojtur rastin e tij dhe dënimi i tij kryesisht ishte bazuar në një deklaratë nga ana e viktimës, e cila nuk i ishte lexuar atij në asnjë moment gjatë procedurës. Asnjë hap tjetër nuk ishte ndërmarrë për t’ia mundësuar atij që t’i kontestonte deklaratat e viktimës dhe besueshmërinë e tyre.

88. Në rastin *Elsholz (Shih, Elsholz kundër Gjermanisë, Kërkesa nr. 25735/94, Aktgjykimi i 13 korrikut 2000)*, GJEDNJ-ja gjeti se “për shkak të mungesës së provave të ekspertëve fiziologjik dhe rrethanave që Gjykata Rajonale nuk ka mbajtur një seancë të mëtejshme, edhe pse, sipas mendimit të Gjykatës, ankesa e Parashtruesit të kërkesës e ngriste çështjen e fakteve dhe të ligjit të cilat nuk mund të zgjidhen në mënyrë adekuate në bazë të materialit me shkrim në dispozicion të Gjykatës Rajonale, procedura e shikuar në tërësi, nuk i përmbushi kërkesat e një gjykimi të drejtë dhe publik brenda kuptimit të nenit 6. Në këtë mënyrë, kishte një shkelje të kësaj dispozite”.
89. Pas kësaj që u tha më lart, Gjykata vëren se parimi i “barazisë së armëve” kërkon që secilës palë t’i jepet një mundësi e arsyeshme për të paraqitur rastin e saj, nën kushtet që nuk e vendosin atë në një pozitë të pafavorshme *vis-à-vis* një pale tjetër. Edhe pse nuk ka asnjë përkufizim shterues se cilat janë kërkesat minimale të “barazisë së armëve”, duhet të ketë garanci adekuate procedurale të përshtatshme për natyrën e rastit dhe që korrespondon me atë që është në pyetje ndërmjet palëve. Këtu mund të përfshihen mundësitë për të paraqitur fakte.
90. Sa i përket kësaj, Gjykata vëren se, refuzimi nga një gjykatë që të emërojë një ekspert, të dëgjojë një dëshmitar, ose të pranojë lloje të tjera të provave në rrethana të caktuara, mund ta bëjnë procedurën të padrejtë, përveç nëse kufizimet e tilla janë në përputhje me parimin e “barazisë së armëve”, zbatimi i plotë i të cilave është qëllimi thelbësor i nenit 6 (3. d) të KEDNJ-së dhe, gjithashtu, i nenit 31 të Kushtetutës.
91. Më tej, personat që pretendojnë shkeljen e nenit 6 (3. d) të KEDNJ-së, duhet të dëshmojnë që jo vetëm se ata nuk ishin të lejuar për të thirrur një dëshmitar të caktuar, por edhe se dëgjimi i dëshmitarit ishte absolutisht i nevojshëm në mënyrë që të konstatohej e vërteta dhe se dështimi për të dëgjuar dëshmitarin cenoi të drejtat e mbrojtjes dhe ndershmërinë e procedurës, si një tërësi.
92. Gjykata vëren se, në rastin konkret, gjykatat e rregullta e kanë shpallur fajtor parashtruesin e kërkesës për veprën penale sipas nenin 297, paragrafi 5, në lidhje me paragrafin 1 të KPPK-së, duke u mbështetur ekskluzivisht në dëshminë e palës së dëmtuar, në ekspertin e komunikacionit, në ekspertizën e mjekëve ligjorë për lëndimet shkaktuar palëve të dëmtuara dhe në raportin e autopsisë për të vdekurin, të propozuar nga prokuroria.
93. Se a i është lejuar parashtruesit të kërkesës të ftojë një dëshmitar të caktuar, Gjykata vëren se, pas shqyrtimit të ekspertit të komunikacionit, parashtruesi i

kërkesës ngriti çështjen e kryerjes së një superekspertize, gjegjësisht të caktimit të një eksperti të automjeteve. Megjithatë, kjo u refuzua për shkak se gjykatat e rregullta konsideruan se *“raporti i ekspertit të komunikacionit dhe shpjegimi i dhënë nga eksperti i komunikacionit ishin të mjaftueshme për të konstatuar gjendjen faktike”* dhe se nuk kemi të bëjmë me *“rastin e opinioneve kontradiktore të ekspertëve, ose dyshimeve të arsyeshme në saktësinë e mendimit të dhënë”*. Megjithatë, Gjykata vëren se ishte vetëm një mendim i ekspertit në të cilin gjykatat bazuan vlerësimin e tyre. Prandaj, nuk mund të ngrihet çështja e mendimeve kontradiktore.

94. Gjykata, më tej, vëren se parashtruesi i kërkesës konsideron që dëshmia e ekspertit të komunikacionit ishte e pamjaftueshme për konstatimin e gjendjes faktike, sepse, sipas dëshmisë së ekspertit të komunikacionit, ishin tre faktorë që kontribuuan në aksidentin e komunikacionit: faktori njeri, faktori rrugë dhe faktori automjet. Megjithatë, eksperti i komunikacionit, në raportin e tij, e konstatoi vetëm faktorin njeri dhe, sipas parashtruesit, do të ishte e rëndësishme dhe bindëse të përcaktohet si duhet fajësia apo pafajësia e tij, që të konstatohen gjithashtu edhe dy faktorët e tjerë, gjegjësisht faktori rrugë dhe faktori automjet.
95. Më tej, Gjykata vëren se neni 185 i KPPPK-së parasheh: *“Në qoftë se në mendimin e ekspertëve ka kundërthënie, të meta apo nëse shfaqet dyshimi i arsyeshëm për saktësinë e mendimit të dhënë, kurse këto të meta ose dyshime nuk mund të mënjanohen me marrjen e sërishme në pyetje të ekspertëve, atëherë kërkohet mendimi i ekspertëve të tjerë”*. Kjo dispozitë me fjalën *“duhet”* e obligon Gjykatën të kërkojë një ekspert tjetër, nëse plotësohen kushtet. Sa i përket çështjes nëse janë plotësuar kushtet, Gjykata vëren se eksperti i komunikacionit vetë ka deklaruar që faktori automjet vërtet mund të jetë faktor relevant, por që një faktor i tillë nuk mund të vërtetohet, sepse nuk është bërë asnjë kontroll teknik i automjetit. Për më tepër, Gjykata vëren se neni 176 i KPPPK-së parasheh mundësinë e caktimit të një ose të disa ekspertëve, nëse analiza e ekspertit është e komplikuar, ose nëse këtë e kërkojnë rrethanat e tjera.
96. Nëse nga gjykatat e rregullta do të ishte urdhëruar një superekspertizë, ajo do të mund të konfirmonte ose raportin fillestar të ekspertit të komunikacionit, ose versionin e parashtruesit të kërkesës, se ka pasur faktorë të tjerë që ndikuan në shkakun e aksidentit të komunikacionit.
97. Për më tepër, Gjykata vëren se eksperti i komunikacionit e kishte bazuar mendimin e tij vetëm në shkresat e lëndës, siç janë skicat dhe fotodokumentet e vendit të aksidentit dhe në dëshmitë e dëshmitarëve të dëgjuar dhe nuk e kishte formuar mendimin e tij në mënyrë të pavarur.
98. Gjykata më tej vëren se, një garanci tjetër e KPPPK-së për të siguruar të drejtën për një gjykim të drejtë dhe për konstatimin e gjendjes faktike, është paraparë me nenin 254 të KPPPK-së: *“Prokurori publik ose gjykata mund të urdhërojë këqyrjen ose rikonstruksionin e vendit të ngjarjes për të shqyrtuar provat e mbledhura ose për të qartësuar faktet e rëndësishme për procedurën penale. I pandehuri dhe mbrojtësi i tij kanë të drejtë të jenë të pranishëm në këqyrje ose në rikonstruksion të vendit të ngjarjes. Rikonstruksioni kryhet me rikrijimin e*

fakteve ose të situatave nën rrethanat e të cilave është zhvilluar ngjarja, bazuar në provat e mbledhura. Nëse faktet ose situatat paraqiten ndryshe në dëshmitë e dëshmitarëve konkretë, në parim, rikonstruksioni i ngjarjes zbatohet veçmas me secilin dëshmitar. Këqyrja ose rikonstruksioni i vendit të ngjarjes mund të ndihmohet nga specialistët e mjekësisë ligjore, nga personeli i transportit dhe nga ekspertë të lëmenjve të tjera për të mbrojtur ose përshkruar provat, për të bërë matjet dhe incizimet e nevojshme, për të bërë skicat apo për të mbledhur informata të tjera”. Megjithatë, Gjykata vëren se gjykatat e rregullta nuk urdhëruan një rindërtim, për të qartësuar faktet që janë të rëndësishme për procedurën penale.

99. Përveç kësaj, sa i përket pranimit të marrjes së paligjshme të provave, të cilat mund të shpijnë në padrejtësi të fakteve të një rasti konkret, Gjykata vëren se neni 200.2 i KPPPK-së parasheh: *“Sapo policia të njoftohet qoftë nëpërmjet paraqitjes së kallëzimit penal apo në ndonjë mënyrë tjetër për veprë penale të dyshuar e cila ndiqet sipas detyrës zyrtare, pa vonesë dhe jo më vonë se njëzet e katër orë nga marrja e këtij informacioni informon prokurorin publik dhe sa më parë i siguron raporte të tjera dhe të dhëna plotësuese”*. Kjo bëhet për shkak se neni 200.4 e obligon prokurorin publik të drejtojë dhe të mbikëqyrë punën e policisë gjyqësore në fazën paraprake të procedurës penale. Gjykata vëren se neni 221.4 parasheh angazhim të drejtpërdrejtë të prokurorit publik. *“Prokurori publik mund të ndër marrë veprime hetimore ose të autorizojë policinë gjyqësore që të ndër marrë veprime hetimore lidhur me marrjen e provave”*.
100. Përkitazi me këtë, Gjykata nuk ka asnjë dëshmi në shkresat e lëndës se policia kishte vepruar në pajtim me nenin 200.2, gjegjësisht se e kishte njoftuar prokurorin publik brenda 24 orësh nga marrja e informacionit për një veprë penale, apo nëse prokurori publik kishte mbikëqyrur veprimet hetimore, sidomos pasi aksidenti kishte përfundim fatal. Gjykata vëren se Policia kishte mbledhur dëshmi më 21 maj 2009, në ditën e aksidentit të komunikacionit, dhe mori deklaratën e dëshmitarëve. Më 1 qershor 2009, Policia ia paraqiti rastin Prokurorit Publik të Qarkut në Prishtinë (*Shih paragrafin 15 dhe më tej të këtij Aktgjykimi*). Gjykata vëren se zyrtari i policisë, D. B., i cili, në një datë të paspecifikuar, hartoi një raport për hetimin e aksidentit të përmendur të komunikacionit: *“Në lidhje me rastin është informuar Prokuroria Publike Komunale, Prokurori në detyrë D. H. i cili nuk vizitoi vendin e ngjarjes, por autorizoi ndër marrjen e veprimeve hetimore [...]”*. Megjithatë, Gjykata nuk ka asnjë dëshmi se është bërë kjo.
101. Gjykata vëren më tej, në bazë të shkresave të lëndës, se e vetmja provë që është marrë me urdhër të Gjykatës dhe me kërkesën e prokurorit ishte eksperti i komunikacionit.
102. Për më tepër, Gjykata vëren se Prokurori Publik i Qarkut, vetëm më 4 shtator 2009, mori vendim për të iniciuar hetimet me qëllim të sigurimit të provave sipas nenit 22.1 të KPPPK-së, i cili parasheh: *“Hetimi fillohet me aktvendim të prokurorit publik. Aktvendimi përcakton personin kundër të cilit kryhet hetimi, kohën e fillimit të hetimit, përshkrimin e veprës e cila tregon elementet e veprës penale, emërtimin ligjor të veprës penale, rrethanat dhe faktet që e justifikojnë dyshimin e arsyeshëm për veprën penale dhe provat me*

informacionin e mbledhur deri në atë moment. Një kopje e aktvendimit të hetimit i dërgohet pa vonesë gjyqtarit të procedurës paraprake". Ky veprim u ndërмор pas tre (3) muajsh dhe pasi policia tanimë kishte mbledhur prova. Gjykata vëren se, pas këtij vendimi, prova e vetme që u sigurua ishte marrja e deklaratës së palëve të përfshira dhe kërkesa për një ekspert të komunikacionit. Pavarësisht nga kjo, gjykatat e rregullta gjithashtu morën parasysh grumbullimin e dëshmive të bëra nga Policia, i cili ishte bërë, si u tha më sipër, pa mbikëqyrjen e drejtpërdrejtë të Prokurorit Publik (*Shih seancën e gjyqimit të 18 nëntorit 2010*) dhe, siç mund të shihet nga shkresat e lëndës, pa njoftimin e parashtruesit ose të Prokurorit Publik nga ana e Policisë përkitazi me provat që ishin mbledhur.

103. Në këtë drejtim, në pajtim me nenin 153 të KPPPK-së: "*Provat e marra me shkelje të dispozitave të procedurës penale janë të papranueshme kur ky Kod ose dispozita të tjera të ligjit shprehimisht parashikojnë kështu*" dhe "*Gjykata nuk mund ta mbështesë vendimin e saj në prova të papranueshme*". Pa marrë parasysh këtë, kur vendosën për fajësinë e parashtruesit, gjykatat e rregullta morën në konsideratë të gjitha provat e përmendura më sipër.
104. Gjykata konstaton se, mënyra në të cilën janë trajtuar provat në rastin e parashtruesit, demonstroi një kompleks vendimesh, të cilat reciprokisht përforcojnë ndikimin e tyre mbi drejtësinë e gjyqimit të parashtruesit. Së pari, gjykatat e rregullta në vazhdimësi kanë refuzuar të autorizojnë një ekspertizë plotësuese për faktorët që ndikuan në aksident. Së dyti, gjykatat e rregullta e justifikuan këtë refuzim në bazë të asaj se situata ishte mjaft e qartë për ta, në bazë të raportit ekzistues të ekspertëve. Megjithatë, raporti i ekspertit në fjalë ishte i bazuar në raportin e Policisë, në skica dhe në foto, pa ndonjë procedurë nga eksperti për të verifikuar nga ai vetë, me përpjekje individuale, informatat e përmbajtura në raportet policore. Vlefshmëria e raporteve të Policisë, gjithashtu, nuk ishte vërtetuar në asnjë fazë të procedurës nga ndonjë zyrtar i autorizuar gjyqësor ose nga ndonjë gjykatë. Është e diskutueshme ajo se deri në çfarë mase ishte në pozitë parashtruesi të kontestonte përmbajtjen e raporteve të Policisë, edhe në qoftë se ai ishte në gjendje të kontestonte raportin e ekspertit bazuar në këto raporte policore.
105. Për këto mangësi në trajtimin e provave në rastin e parashtruesit, Gjykata konstaton se, kur shikohet drejtësia e procedurës penale në rastin e parashtruesit si tërësi, nuk mund të thuhet se ai ka përfituar nga një "gjykim i drejtë" sipas nenit 6 të KEDNJ-së dhe sipas nenit 31 të Kushtetutës.
106. Rrjedhimisht, Gjykata konsideron se e drejta për gjykim të drejtë dhe të paanshëm, siç garantohet me nenin 31 të Kushtetutës dhe me nenin 6 të KEDNJ-së, është shkelur për shkak se dështimi për t'i lejuar kërkesat e parashtruesit të kërkesës për kundërspektivitet cenoi të drejtat e mbrojtjes dhe ndershmërinë e procedurave në tërësi dhe e privoi parashtruesin nga mundësia për të paraqitur argumente në mbrojtjen e tij në të njëjtat kushte si të prokurorisë.

PËR KËTO ARSYE

Gjykata Kushtetuese, në seancën e saj, mbajtur më 24 janar 2013

- I. SHPALLI, njëzëri, kërkesën të pranueshme;
- II. KONSTATOI, me shumicë votash, se ka pasur shkelje të nenit 31 [E Drejta për Gjykim të Drejtë dhe të Paanshëm] të Kushtetutës dhe të nenit 6 [E drejta për proces të rregullt] të Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut;
- III. SHPALLI, me shumicë votash, të pavlefshëm Aktgjykimin e Gjykatës Supreme të Kosovës, Pkl. Nr. 70/2012, e 22 qershorit 2012;
- IV. KTHEU, me shumicë votash, Aktgjykimin e Gjykatës Supreme të Kosovës për rivendosje, në përputhje me aktgjykimin e Gjykatës Kushtetuese;
- V. LEJOI, me shumicë votash, masën e përkohshme deri në kohën kur Gjykata Supreme e Kosovës të rivendosë për çështjen sipas *ratio decidendi* të Gjykatës Kushtetuese;
- VI. MBETET e përkushtuar ndaj çështjes, në pritje të respektimit të këtij urdhri;
- VII. URDHËROI që ky aktgjykim t'u komunikohet palëve dhe, në pajtim me nenin 20.4 të Ligjit, të publikohet në Gazetën Zyrtare; dhe
- VIII. DEKLAROI se ky aktgjykim është efektiv menjëherë.

Përveç kësaj, gjyqtarët Almiro Rodrigues e Altay Suroy si dhe gjyqtarja Snezhana Botusharova njoftuan se do të nxjerrin mendime mospajtuese, të cilat do të publikohen, për aq sa është e mundur për ta bërë këtë, së bashku me këtë Aktgjykim.

Gjyqtari raportues

Kryetari i Gjykatës Kushtetuese

Kadri Kryeziu

Prof. dr. Enver Hasani

